

Par går på pension samtidig – trods aldersforskel

Han er typisk to-tre år ældre end hende. Derfor kunne man umiddelbart forvente, at han stoppede med at arbejde og trak sig tilbage på pension to-tre år tidligere end hende. Men sådan er det ikke. Uanset aldersforskel, så er tendensen ganske klar. Mænd og kvinder, der lever i parforhold, koordinerer deres otium, så de kan trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet samtidigt eller tæt på hinanden.

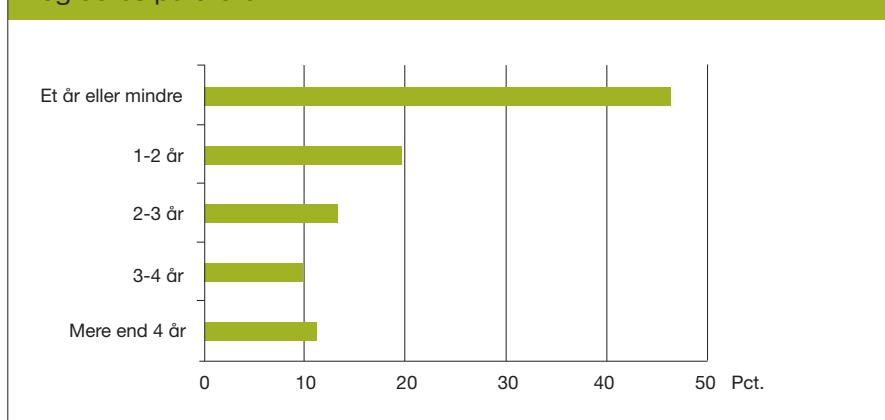
Det viser en undersøgelse fra ATP. Konkret er det undersøgt, hvornår de, der blev født i 1943, har trukket sig tilbage, afhængig af om de er i et parforhold eller er enlige.

Undersøgelsen viser, at det for næsten halvdelen af parforholdene gælder, at både mand og kone stopper med at arbejde i enten samme kalenderår eller inden for to tilstødende år. For yderligere 20 pct. er der op til to års afstand mellem partnernes tilbagetrækning. Kun i hver tiende parforhold trækker den ene sig tilbage mere end fire år før den anden.

De ældre siger noget andet

At han og hun i den grad koordinerer tidspunktet, hvor de forlader arbejdsmarkedet, er ikke det første, ældre sva-

Forskel i tilbagetrækningstidspunkt for par – personer i årgang 1943 og deres partnere

I næsten halvdelen af alle par forlader partnerne arbejdsmarkedet inden for samme kalenderår eller i løbet af det tilstødende år. Kun i ca. ti pct. af tilfældene er forskellen på mere end fire år.

Note: ATP's analyse er udført på registerdata fra Danmarks Statistik. Figuren viser tilbagetrækningen blandt 34.200 personer, som forlod arbejdsmarkedet mellem 2000 og 2009. Analysens resultater er testet på de årgange, der er fem år ældre end årgang 1943 – med samme resultat. Førtidspensionister og deres ægtefæller er ikke medtaget, idet deres tilbagetrækningsmønster er væsentlig anderledes.

rer, når man spørger dem. Det fortæller Peter Halkjær, økonom i Ældre Sagen.

»Det kommer ikke helt bag på os, at der er en sammenhæng imellem manden og kvindens tilbagetrækningstidspunkt. Men når man spørger dem, der for nyligt har forladt arbejdsmarkedet, hvad der afgjorde beslutningen om at trække sig tilbage, så peger flest på forhold på arbejdspladsen og på helbred. Men typisk er det fle- re forhold – og dermed også familielivet,

der påvirker beslutningen om at forlade arbejdsmarkedet,« siger Peter Halkjær.

Han peger på, at mange har nogle livsdrømme – for eksempel at tage ud at rejse eller at bosætte sig i sommerhuset – som bedst lader sig realisere, hvis begge er holdt op med at arbejde.

Michael Svarer, der er professor i økonomi ved Aarhus Universitet, har forsket i forskellige aspekter af parforholdet ▶

- dets økonomi. For ham er der ingen tvivl om at koordination inden for parforholdet er en del af forklaringen på, hvorfor kvinder trækker sig fra arbejdsmarkedet i en tidligere alder end mænd.

»Denne undersøgelse underbygger andre analyser, der viser, at par koordinerer deres tilbagetrækning. Det er helt banalt sjovere at holde fri med sin kære end alene, så det er helt klart en faktor, der har betydning,« siger han.

»Det giver samtidig noget af forklaringen på, hvorfor kvinder er yngre end mænd, når de forlader arbejdsmarkedet.«

Efterlønnen brugt som buffer

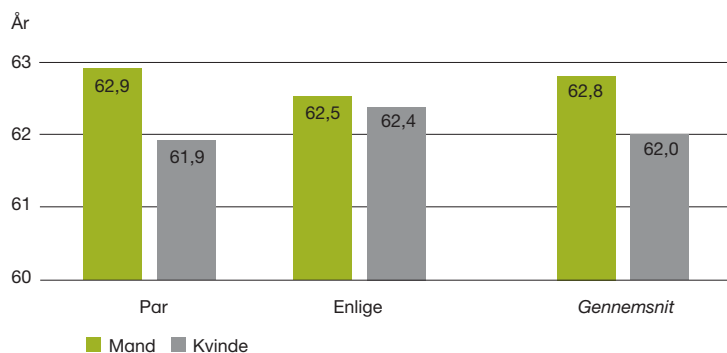
En anden del af forklaringen er ifølge Michael Svarer, at man i Danmark har haft gode muligheder for en koordineret tilbagetrækning:

»Efterlønnen har givet parrene oplagte muligheder for at tilrettelægge en fælles tilbagetrækning. Det er nok en del af årsagen til, at det i stigende grad er kvinder, der i dag benytter sig af efterlønsordningen,« siger han.

Når tilbagetrækningsreformen i de kommende år gør efterlønnen mindre attraktiv, vil det blive sværere at koordinere tilbagetrækningen i fremtiden. Det mener seniorforsker Mona Larsen fra Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, SFI, der dog ikke tør spå om konsekvensen: »Med færre i efterlønsordningen vil der enten ske det, at mændene skal arbejde udover folkepensionsalderen for at vente på partneren – eller at mænd og kvinder ikke længere trækker sig samtidig fra arbejdsmarkedet i samme grad som i dag. Om det bliver det ene eller det andet er svært at spå om.«

Parforhold påvirker tilbagetrækningen for både mænd og kvinder

Tilbagetrækningsalder for årgang 1943

Mænd forlader i gennemsnit arbejdsmarkedet før kvinder – i en alder af 62,8 år mod 62 år; men der er stor forskel på tilbagetrækningsalderen blandt enlige henholdsvis personer i par, og relationen peger hver sin vej for de to køn.

Mænd, der lever i parforhold, trækker sig helt generelt senere tilbage end enlige mænd. For kvinder er forholdet lige omvendt. Kvinder i parforhold trækker sig helt generelt tidligere tilbage end enlige kvinder.

Mona Larsen har tidligere undersøgt hvilke faktorer, der er med til at bestemme tilbagetrækningsalderen. Og her viser det sig, at mænd med yngre koner bliver ved med at arbejde i længere tid end andre mænd – altså med andre ord at kvindens (ikke mandens) alder er afgørende i disse parforhold. En tendens som bekræftes i ATP's analyse.

»Vores undersøgelse illustrerer nogle helt grundlæggende valg i forbindelse med at gå på pension. For personer i par er beslutningen om at forlade arbejdsmarkedet ikke kun en individuel beslutning, men i høj grad en beslutning i husstanden. Men beslutningen om at gå på pension stort set samtidigt er med til at presse kvinders tilbagetrækningsalder ned, og det vil kunne forstærke forskellen på mænds og kvin-

Sådan er der regnet

ATP's analyse er udført på registerdata fra Danmarks Statistik. 39.931 personer født i 1943, som enten har haft den samme partner fra 2000-2009 eller har været enlig i denne tiårsperiode, er medtaget. Førtidspensionister og personer, der danner par med en førtidspensionist, er ikke medtaget, idet deres tilbagetrækningsmønster er væsentlig anderledes.

Analysens resultater er testet på de årgange, der er fem år ældre end årgang 1943, med samme resultat.

ders pensionsopsparing, når det gælder private pensioner,« siger ATP's analysechef Ole Beier Sørensen.